



Zavod Republike Slovenije  
za zaposlovanje

# ZAPOSLOVANJE OSEB Z MIGRANTSKIM OZADJEM

PREDAVANJE ZA DELODAJALCE

**Blanka Rihter**  
[blanka.rihter@ess.gov.si](mailto:blanka.rihter@ess.gov.si)

7. 5. 2024



# Osebe z migrantskim ozadjem

## Tuji državljani z različnimi statusi

- Državljeni EU
  - Državljeni tretjih držav z različnimi statusi (stalno ali začasno prebivanje, mnogi drugi statusi)
  - Državljeni tretjih držav, ki imajo **stalno prebivanje** imajo **prost dostop do trga dela**
- 
- **Začasna zaščita – razseljene osebe iz Ukrajine:**
    - Bivanje v Sloveniji 1 leto, max. 2 leti
    - **Prost dostop do trga dela**
  - **Prosilec za mednarodno zaščito:**
    - Oddana vloga za mednarodno zaščito
    - **Prost dostop do trga dela, po 3 mesecih od podane vloge in s potrdilom MNZ**, da trajanje reševanja vloge ni krivda osebe in z navedbo, da ima prost dostop do trga dela
  - **Oseba z mednarodno zaščito:**
    - **Status begunca** – permanentni status, **prost dostop do trg dela**
    - **Status osebe s subsidiarno zaščito** – začasni status (največkrat 3 leta), **prost dostop do trg dela**

## Slovenski državljani in repatriirane osebe

- **Slovenski državljani**, ki so državljanstvo pridobili po starših, a v Sloveniji do nedavnega niso prebivali
- **Potomci slovenskih izseljencev** in njihovih sorodnikov – **status repatriirane osebe**
- **Prost dostop do trga dela**



# Prost dostop do trga dela

Prost dostop do trga dela pomeni, da **državljeni tretjih držav** lahko v Sloveniji delajo, se zaposlijo ali samozaposlijo **brez soglasja k enotnemu dovoljenju, modri karti EU ali brez dovoljenja za sezonsko delo** (razen če mednarodna pogodba, ki zavezuje Slovenijo, ne določa drugače).

**Tujce, ki imajo prost dostop do trga dela delodajalec zaposli na enak način kot slovenske državljanke.**



# Skupne lastnosti oseb z migrantskim ozadjem

## Neznanje slovenskega jezika

- ne razumejo slovensko
- ne govorijo skupnega jezika s sogovornikom
- srečevanje z nespornimi

## Nepoznavanje slovenskega sistema

- ne poznajo sistema življenja in delovanja v Sloveniji
- ne poznajo delovanja različnih institucij
- ne poznajo svojih pravic in dolžnosti
- nove vsebine so za zanje abstraktne, težko razumljive

## Izobrazba, pridobljena v tujini

- imajo izobrazbo pridobljeno v tujini, vendar le-ta ni vrednotena na Centru ENIC-NARIC
- nimajo dokumentov o izobrazbi iz domovine
- so brez izobrazbe

## Šibkejša socialna mreža

- ne vedo, na koga se lahko obrnejo, če potrebujejo podporo
- zanašanje na nepreverjene informacije s strani znancev

## Druge potrebe

- travmatična doživetja,
- skrb za družinske člane v domovini,
- potrebujejo čas, da se stabilizirajo



# Integracija

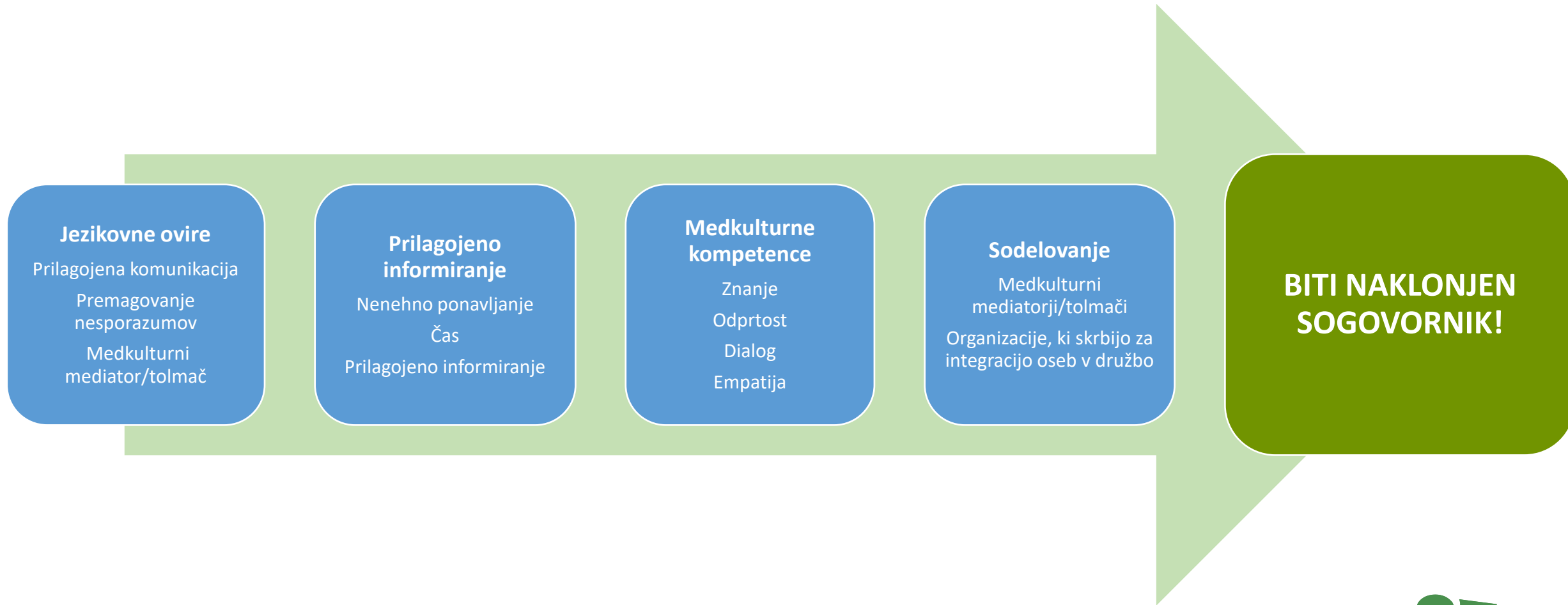
**Integracija je postopek vključevanja v družbo.**

Integracija je uspešna, kadar migrant dosega primerljiv položaj v družbi glede na druge prebivalce, ki imajo enako izobrazbo, poklicne kvalifikacije in druge značilnosti.

Integracija je **dvosmerni proces**.



# Poudarki za uspešno sodelovanje z osebami z migrantskim ozadjem



# Neznanje jezika

- oseba ne razume **informacij**, ne razume danih **navodil**,
  - oseba ne razume **pisne komunikacije**,
  - težavna komunikacija po **telefonu**,
  - oseba **ni pismena (v latinici)**,
  - občutek **sramu**, občutek **stiske**, ker ne razume komunikacije in se ni zmožna spontano izražati,
  - oseba daje **vtis, da povedano razume**,
  - **ne postavlja vprašanj**, ker ne razume povedanega,
  - odvisnost osebe od tolmača ali druge osebe, ki zanjo prevaja
- **Nesporazumi zaradi nerazumevanja jezika – frustracije na strani delodajalca in osebe**





# Neznanje jezika

- **Dolgotrajen proces**, ki lahko zahteva mnogo let!
- Komunikacija: verbalna komunikacija predstavlja 35 %, **neverbalna komunikacija predstavlja 65 %**.
- **Vpliv dejavnikov na sposobnost učenja jezika:**
  - starost,
  - izobrazba osebe,
  - izobraževalni sistem v domovini osebe,
  - dostop do jezikovnih tečajev v Sloveniji,
  - možnost neformalnega druženja s slovensko govorečimi.

Počasno napredovanje pri učenju jezika velikokrat **ni povezano z motivacijo in željo osebe, temveč z njeno zmožnostjo.**



# Neznanje jezika - nasveti za lažjo komunikacijo:

- **Prilagodimo svoja pričakovanja** glede jezikovnih sposobnosti osebe.
- Upoštevamo, da za komunikacijo z osebo **potrebujemo (veliko) več časa**.
- **Govorimo počasi, razločno in knjižno**.
- **Uporabljamo preproste besede**, ki jih je oseba že slišala.
- Stvari povemo na **preprost način**. **Parafraziramo**. Uporabljamo **kratke stavke**.
- **Stalno preverjamo neverbalne odzive osebe** – kontakt z očmi, neverbalni odzivi.
- Poskušamo **predvideti**, kaj nam oseba želi sporočiti.
- **Prilagodimo pisno komunikacijo**. Prilagodimo telefonsko komunikacijo
- **Prilagodimo prijavo na delovno mesto** – oseba najverjetneje nima CV, omogočimo, da se zgleda osebno in se predstavi.
- Če imamo **skupni jezik** z osebo (npr. angleščina), pridemo nasproti.
- Izkoristimo **možnost tolmača**, če je ta na voljo, še posebno ob začetku zaposlitve.



# Nepoznavanje slovenskega sistema

- **Oseba** ob prihodu v Slovenijo **ne pozna sistema življenja in delovanja različnih institucij** v Sloveniji (zelo široko področje: zdravstvo, šolstvo, zaposlovanje, vozniško dovoljenje, uporaba javnega prevoza, idr.).
- Nekaterе vsebine, ki sem nam zdijo **samoumevne (tiho znanje)**, oseba sreča prvič, jih ne pozna. (npr. oseba ne pozna sistema osnovnega in dodatnega zdravstvenega zavarovanja)
- Oseba **ne razume pravic in dolžnosti**, ki jih ima.
- Oseba **ne razume posledic**, ki jih ima določeno ravnanje ali opustitev ravnanja.
- Nove **vsebine** so za osebe lahko **abstraktne in zelo težko razumljive**.
- Oseba lahko zaradi nepoznavanja sistema **nenamerno ravna na neugoden način**.
- Oseba ima lahko **drugačne predstave o zaposlitvi in delu** v Sloveniji, ker je načina dela v njeni domovini organiziran povsem drugače.
- Oseba ima lahko kulturno specifična **prepričanja in vrednote**.



# Nepoznavanje slovenskega sistema – nasveti:

- Upoštevamo **nasvete za lažjo komunikacijo**.
- **Informacijo prilagodimo** glede na zmožnosti osebe, ki jih ima v danem trenutku. Potrudimo se, da **informacijo podamo celostno**. Pomagamo si s pripomočki (**demonstracija procesa**, slike, prevajalniki).
- Pozorni smo, če je potrebno sporočiti tudi **vsebine**, ki se nam zdijo povsem **samoumevne** (npr. organizirana malica v podjetju).
- **Ponavljjanje**. Oseba mora **večkrat slišati isto informacijo**, da razume njeno vsebino.
- Osebo **informiramo** o načinu dela in zaposlovanja v Sloveniji. Osebi povemo, **kaj od nje pričakujemo na delovnem mestu**.
- Če se srečamo s kulturno specifičnimi potrebami osebe, poskušamo **iskati kompromise, ki so sprejemljivi za obe strani**.
- Če imamo čas, povprašamo osebo ali **se pozanimamo**, kako je sistem življenja urejen v njeni državi. Tako bomo bolje razumeli njeno pozicijo.



# Izobrazba, pridobljena v tujini

- **V tujini pridobljena izobrazba je v Sloveniji priznana, ko jo ovrednoti ENIC-NARIC center na Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in inovacije.**
- ENIC-NARIC izda dokument **Mnenje o izobraževanju** iz katerega je razvidna raven izobrazbe v slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK).
- Naziv izobrazbe se ne prevaja.
- Dokumenta **Mnenje o izobraževanju** ne pomešamo s priznavanjem izobrazbe, ki ga izvajajo univerze za namen nadaljevanja šolanja.
- Oseba brez vrednotenja izobrazbe s strani ENIC-NARIC se v evidenci brezposelnih oseb vodi kot **oseba z nepopolno OŠ**. Oseb z nepopolno OŠ ne napotujemo na delovna mesta, če je raven izobrazbe navedena kot pogoj za zasedbo delovnega mesta.



# Izobrazba, pridobljena v tujini

- Regulirani poklici.
- Interpretiranje tujih dokumentov.
- Preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij – poznavanje postopkov za določeno delovno mesto.
  
- Oseba **nima dokumentov o izobrazbi** iz domovine v Sloveniji (izobrazbe ne more dokazati).
- Oseba **je brez izobrazbe v domovini** (največkrat v povezavi z neznanjem jezika, nepismenostjo).



# Šibka socialna mreža in druge potrebe

## Šibka socialna mreža:

- Oseba nima socialne mreže.
- Oseba ne ve, na koga se lahko obrne, če potrebuje podporo.
- Oseba se zanaša na nepreverjene informacije s strani znancev.
- Oseba ne želi sprememb, ko enkrat vzpostavi svojo socialno mrežo v lokalnem okolju – se ne želi preseliti.

## Druge potrebe:

- Travmatična doživetja.
- Skrb za družinske člane v domovini.
- Potrebujejo čas, da se stabilizirajo.



# Zaposlovanje oseb z migrantskim ozadjem

- **Katera delovna mesta** v vašem podjetju **so primerna** za zaposlitev oseb z navedenimi potrebami (npr. neznanje jezika)?
- **Katera delovna mesta** v vašem podjetju **bi lahko bila primerna** za zaposlitev oseb z navedenimi ovirami, če bi uvedli nekaj prilagoditev ( npr. tolmač ob pričetku zaposlitve)?
- **Posredovanje brezposelnih oseb** na delovna mesta s strani Zavoda: Zavod napotuje le kandidate, ki ustrezajo pogojem delovnega mesta (ne napotuje brezposelnih oseb, ki ne ustrezajo zahtevam delovnega mesta).
- **Prilagojena prijava na delovno mesto:** namesto pisne vloge za zaposlitev, osebi omogočimo srečanje v živo.
- **Možna podpora ob začetku zaposlitve:**
  - povezava s **tolmači**, ki prevedejo najpomembnejše informacije, varstvo pri delu,
  - organiziran prevoz na delovno mesto,
  - zagotovitev mentorja na katerega se novi zaposleni lahko obrne.





# Usposabljanje na delovnem mestu za osebe z mednarodno zaščito in druge tujce

## Za brezposelne osebe:

- s priznano mednarodno ali pridobljeno začasno zaščito,
- tujce brez delovnih izkušenj in znanja slovenščine, ki so v evidenci brezposelnih prijavljeni vsaj 12 mesecev in so prejemniki denarne socialne pomoči.

## Vključitev v delovni proces:

- **6 mesecev** (opcija: 3 mesece)
- **8 ur / dan**
- 5 krat / teden (nedelje in prazniki so prosti, 9 dni dopusta)
- Podpora mentorja
- Slovarček najpogostejših izrazov

## Prejemki iz programa za delodajalca:

- Povrnjeni stroški zdravniškega pregleda
- 373 EUR na mesec za usposabljanje udeleženca

## Prejemki iz programa za osebo:

- Nadomestilo za aktivnost: 4 EUR / uro
- Povrnjeni potni stroški: 0,23 EUR / km



# Informacije

## INFO TOČKA ZA TUJCE

- [www: https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/zaposlitev-tujih-drzavljanov/infotocka-za-tujce/](https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/zaposlitev-tujih-drzavljanov/infotocka-za-tujce/)
- Tel: 01 330 81 20
- Email: [info-tocka@ess.gov.si](mailto:info-tocka@ess.gov.si)
  
- Urad vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov
- Spletna stran z informacijami za tujce: [InfoTujci – Informacije za tujce](#)



**Hvala za vašu pozornost!**

